

EL TEATRE

G. B. S. i la U. R. S. S.

Aquells que es proposessin pendre Georges Bernard Shaw com a llur profeta, és evident que no s'haurien pas cercat mala feina: dia per altre haurien de renovar de cap a peu tot llur rebost d'idees i pensaments; haurien de repudiar avui per falsos i equivocats tots aquells axiomes que haguessin adoptat ahir per instruments de llur criteri. Al cap d'un cert temps d'haver volgut seguir G. B. S. pels camins i corriols plens de giragonses i d'alts i baixos pels quals transita amb tota llibertat i tota

BERNARD SHAW A MOSCÚ
(«Vozrojdénie», diari dels emigrants russos, París)

la comoditat que li permeten la flexibilitat, l'agilitat i la lleugeresa del seu geni, haurien de deixar-s'ho córrer, cansats, atabalats i amb el cap convertit en una autèntica olla de grills.

Socialista carregat d'individualisme; revolucionari desencisat de tots els miratges; esgrimidor habilitatíssim d'unes eines en les quals no té cap fe; demagog menyspreador del seu públic, els aplaudiments del qual, tot amb tot, li plauen força; predicador atapeït d'ironia; institució venerable, les paraules de la qual, siguin com siguin, sempre són escoltades amb respecte i amb consideració, Bernard Shaw és home més per a ésser admirat que per a ésser objecte d'una excessiva devoció.

Bernard Shaw — com el gran Miguel de Unamuno, encara que ben diferent d'ell en altres aspectes — és algú que ha d'anar ben sol, algú que no ha d'ésser seguit. No volgueu pas fer-lo capdavanter de cap escola ni pontífex de cap doctrina. La seva feina és la de remoure les consciències, la de posar en moviment els pensaments, no la de crear dogmes pels quals la fervor catemènica coincideix quasi sempre en proporció directa amb la pesera mental dels seus adeptes. Deixeu-lo, de tant en tant, repartir algunes garrotades enèrgiques i eficients contra la injustícia i contra la ximpleria; deixeu-lo, també, que, una vegada o altra, per tal de defensar alguna idea que li és cara, o — potser — indiferent del tot, faci trencadissa en allò que és una herència sagrada de la nostra civilització. Deixeu-lo que, un dia amb allò que s'anomena una paradoxa, un altre dia amb un exabrupte, i el de més enllà amb una agudesa cenyida i implacable, trasbalsi la rutina, esbotxi uns quants tòpics i capgiris tres o quatre d'aquelles còmodes conviccions damunt les quals fa de tan bon dormir.

I, a més de tot això, G. B. S. posseeix unes reserves d'admiració i d'entusiasme sempre inèdites per tots aquells grans espectacles que se li posen al davant. Si en 1929 va quedar meravellat i seduit pel feixisme italià, i en tornar a Anglaterra després de la seva visita al Duce, va desfer-se en tota mena d'elogis per Mussolini i el seu règim, que per ell era llavors allò que tenia de salvar Europa; ara, en 1931, l'autor de *Santa Joana* no ha pogut estar-se d'admirar i de lloar fins al capdamunt el que ha vist i ha sentit en el país de Stalin.

George Bernard Shaw, lord Lothion (Phillip Carr), i lady Astor, han visitat darrerament el país dels Soviets — i no precisament en qualitat de desconeguts. Trobant-se allà els excursionistes s'esdevien el 75.º aniversari del naixement del gran dramaturg, i hom organitzà una vetllada en honor seu. D'aquesta vetllada, G. B. S., com de tot el seu viatge, n'ha portat un bellíssim record, del qual no es cansa de parlar.

En aquella festa, Bernard Shaw va dirigir un parlament al públic, en el qual l'únic mot rus que hi fou pronunciat va ésser el primer: *tovaristxi* (camarades), expellit amb la dificultat que és de suposar, i seguit dels entusiasmes aplaudiments de l'auditori. Aquest parlament és una peça ben representativa del caràcter i del geni del gran irlandès. D'ell podem treure algunes frases com les que segueixen:

«Vull aprofitar aquesta avinentesa per parlar-vos dels meus sentiments i dels dels meus amics lord i lady Astor i el marquès Lothion, amb els quals viatjo. Es tracta de persones increïblement riques, capitalistes i terratinents de gran potència. Però no els condemneu per allò que són, car no hi poden fer res per canviar-ho. Només els proletaris britànics units a tots els altres proletaris del món podrien salvar-los d'aquesta situació.

«No podeu pas imaginar-vos la valentia que hem tingut de mostrar per arribar a aquest viatge a la Rússia comunista. Els nostres familiars, plens de flagrames, es penjaven als nostres colls suplicant-nos que no exposéssim la nostra vida en aquesta aventura perillosa. Però quan han vist que estàvem ben decidits, ens van carregar de paneres plenes de queviures, per evitar-nos de morir-nos de fam aci. Ens portàren també robes i altres beneficis de la civilització.

«Però nosaltres hem llençat tots aquests objectes inútils finestra avall del nostre vagó quan sortírem de la frontera cap a Moscou, en veure la previsió i l'atenció de què ens ha voltat el nou règim.

«No sabem com expressar la nostra gratitud al govern comunista del vostre país. Només podem dir que si el govern soviètic pot crear per tots els pobles de la Unió les mateixes condicions d'existència que aquestes de què fruïm — i creiem que aquest és el seu propòsit — la Rússia serà el país més feliç del món enter.

«M'ha estat un gran plaer el de trobar-me cara a cara amb unes forces que per a mi no eren més que uns noms. Fa una setmana Lunatxarski em semblava un nom cèlebre; ara és un home ben vivent. He trobat en ell, no solament un membre del partit comunista, sinó, a més, allò que no més trobo entre els russos: una comprensió profunda i fina de les meves obres. El nom cèlebre de Litvinof ha esdevingut igualment per a mi un home vivent i amical. I jo voldria de totes passades, abans d'anar-me'n de Moscou, veure el nom de Stalin convertit-se en un home viu. Algú de vosaltres que coneixi personalment Stalin no podria ajudar-m'hi?

«M'és difícil d'acabar aquest discurs. He dit tot el que volia dir. Però quan veig davant meu els vostres ulls amb aquesta expressió completament nova que hom no troba mai a l'Occident capitalista, sento que podria parlar amb vosaltres deu hores seguides. No us espanteu; no executaré pas

La burgesia anglesa està extremadament xocada.

(Izvestiya, Moscou)

aquesta terrible amenaça. Només us diré, senzillament, en nom meu i en el dels meus companys: gràcies per la vostra rebuda cordial, per les atencions amb què ens haveu voltat, que faran que aquest viatge, tan agradable, sigui per sempre gravat a les nostres memòries.

D'aquest viatge hom conta moltes anècdotes i mots d'espirit, la major part dels quals no s'han pas d'abonar al compte de G. B. S. ni dels seus companys.

Lady Astor, discutint amb Iaroslauksi, cap de la propaganda anti-religiosa, el volia convèncer de les excel·lències del règim capitalista, i li digué:

—Apreneu l'anglès de seguida, i veniu a Anglaterra, allà us arrencaré les vostres folles idees!

I el comte Karolyi, que era present a la conversa, la interrompé dient:

—Permeteu-me, senyora, assenyalar-vos que el moment no és pas massa ben triat per invitar el camarada Iaroslauksi a anar a admirar la prosperitat del capitalisme anglès.

En el curs d'un dinar d'intel·lectuals, Ràdek és dirigit a Phillip Carr (lord Lothion) amb aquestes paraules:

—Us felicito... la vostra obra és la més llegida en tot Europa.

I davant l'estranyesa de Carr, que no sabia de quina obra li podia parlar, continuà:

«El Tractat de Versalles. Bé suposo que deuen cobrar-ne els drets.

Per acabar, en citarem un, del mateix Ràdek a Bernard Shaw:

—Heu estudiat el capitalisme durant setanta cinc anys, i ara veniu a estudiar el comunisme en nou dies.

Nou dies justos, però, que han servit al gran G. B. S. per convertir-se en el més entusiasta propagandista del règim dels Soviets. Tan de bo poguéssim convèncer-lo de venir a passar també alguns dies entre nosaltres!

Actors de sarsuela

Respecte de la sarsuela, l'opereta representa un triple cas de degeneració: pel que conté com a sainet; de la lírica, perquè la seva música no és tal cosa, ans bé soroll harmònic, pur pretext per a desencadenar una guerra desfeta de pinyols, a propòsit per al lluitament personal del divo de tanda. Tot, en l'opereta, és enfocacat amb vistes a fer ressaltar el divo, d'aquí la baixa qualitat de la música i de la seva literatura.

L'opereta va començar la feina d'eliminació d'actors purs, posant a primer terme

Ruiz de Arana

el cantant i en certs moments les noies de conjunt. En desviar-se vers la revista, barreja estrafolària, la major part de vegades, de la sarsuela, de l'opereta o de la revista pròpiament dita, però sense cap mena de gràcia o d'enginy, l'ha acabada de completar. En la subrevista que ara preval — del tipus de les que posen en escena Bretaña, actor repetit, i les girls castisses de Madrid, que són una barreja de segona triple i de ninot mecànic —, l'actor encara hi queda més arreuconat que en l'opereta, encara hi fa un paper més lamentable.

A la degeneració d'un gènere correspon, automàticament, una degeneració d'interprets. Sense anar més lluny. Si comparem les vedettes que la subrevista madrilenya ha posat de moda al Paral·lel — Perla Greco, la Yankee —, amb les que havíem vist al Principal en temps del malaguanyat Ferran Bayés, us cau l'ànima als peus.

El fet és que si avui cerquem amb un fanal, a penes si trobarem mitja dotzena d'interprets estrictes, comparables amb els que foren famosos durant el regnat de la sarsuela. Els Ruiz de Arana, els Mesejo, els Julio Ruiz, els Cerbons, etc.; actors magnífics que arribaren a la genialitat. Un que en quedava darrerament, s'ha passat a la comèdia: Casimiro Ortas.

Avui que els actors de sarsuela, d'opereta o de revista es limiten, en sortir a escena, a fer contorsions, ganyotes desorbitades i a parlar amb veu de falsset i, sistemàticament, a no saber el paper, creguts que tot s'arregla mitjançant una ganyota o una moricella lamentables, cal endreçar un record a aquells actors que estudiaven els papers a consciència, que els caracteritzaven amb cura i que els interpretaven de manera que el públic veia una figura de carn i ossos.

Oh, Ruiz de Arana! La seva esplèndida creació de *Los Guapos* no ha estat superada, ni tan sols nivellada, per cap altre actor del gènere. El marc reduït de la sarsuela era engrandit per la sola virtut d'aquells interprets. Ni una banyada, ni una pocasolta. Un halo intens d'humanitat. El grotesc no era pas assolit a força de contorsionisme i de ganyotes simiesques. Ho era, ans al contrari, per la sola i única virtut del contrast entre l'home i la situació. El pas del moment grotesc al moment dramàtic hi era graduat.

I és que la interpretació per part d'un actor, quan es tracta d'un actor intel·ligent, té un ritme. Mai cap d'aquells no deixatava un tipus, a força d'excessos interpretatius poc-soltes. Els detalls no absorbien gens ni mica el caràcter, ans bé servien per a accentuar-lo.

Caldria entretenir-se sobre aquest darrer punt, de comptar amb espai suficient. Tenim, en efecte, aquest detall a remarcar: l'alegria que solien donar a les seves interpretacions, característica en el treball, d'aquells actors.

El contrast d'aquells amb els actors d'ara resulta vivíssim. Els actuals, en general, són amanerats. Treballen d'esma, es refien de la moricella suspecta i les seves interpretacions resulten tristes.

Hem tingut darrerament ocasió de presenciar diferents representacions de sarsuela de l'antic repertori al teatre de Novetats. La impressió no pot ésser més lamentable. Hom els troba desplaçats. Hom els veu el fet acusat del treball d'opereta. Hom els troba mancats de vivacitat. El diàleg, aquell diàleg picat i pintoresc, característic de les sarsueles, els sobra.

En contemplar-los, hom no pot per menys de recordar els temps gloriosos de Ruiz de Arana i defugir tota mena de comparacions, perquè en aquest cas sí que resulten odioses.

I vetací, en resum, la moraleja de l'article. Si s'empenia seriosament — no pas com s'ha fet a Novetats, que ha estat, exclusivament, amb el fi de capejar el temporal teatral de l'estiu — una campanya a base del repertori clàssic, s'arribaria a formar un nucli d'actors excel·lents i dignes. La pasta hi és. El que manca és l'ale.

Els actors saben ben bé el que és una campanya teatral de circumstàncies i no s'hi engresquen, no s'hi deixen anar. Tiren a complir. Altrament farien si veiessin algú empendre-la, amb garanties.

JAUME PASSARELL

Grock contat per Grock

L'ús excessiu que s'ha fet de l'adjectiu *genial*, ha anat gastant aquesta paraula fins a treure-li tota l'eficàcia. Doncs bé: si poguéssim, tornàrem a donar a aquest mot la corporeïtat, feixuga de sentit, que devia tenir quan el varen posar en circulació, per aplicar-lo a Grock. I poder dir simplement: Grock és el clown genial. Potser aleshores la gent sabria el que volem dir.

Grock és l'home que fa riure a tothom: joves i vells, rics i pobres, analfabets i intel·lectuals. Do escàs que no més posseeixen els elegits, els clowns de geni. Do escàs que Grock posseeix en un grau elevat. I és que Grock no és el modest o l'orgullós, el tímid o el barrut. Grock ho és tot. Ja ho ha escrit René Bizet que diu: «Aquest home ofereix, no un aspecte de la humanitat, sinó deu. És el tímid, el vanitos, el brutal, el pueril, el ballari, l'acrobata, el músic, el faceciós, l'ingenu en cinc minuts.» Tota la humanitat en pes. Grock és capaç d'expressar tota la gamma dels sentiments. I això ho aconsegueix, no per mitjà de la gesticulació immoderada o la ganyota excessiva, de la contorsió epiléptica o la convulsió histèrica, sinó per mitjà d'un simple gest, gairebé imperceptible, del seu rostre o d'una lleugera inflexió de la seva veu flexible. Grock és la sobrietat. És la discreció. És la contenció aristocràtica, que ha après a Anglaterra. Deixem que el gran *amuseur* ens parli d'això. I escoltem-lo quan diu: «Per l'humor que es diverteix d'un gest, d'un matís del rostre, del més petit reflex, el públic anglès ens ensenya la discreció i la finura. És a Anglaterra on es comprèn millor que hi ha una mena d'aristocràcia del riure i que cal preservar-se de la vulgaritat que arrenca el riure fàcil.»

Grock és també l'home de la lògica implacable, de la lògica aclaparadora de tan primària. El clown és sempre desgraciat. I Grock té també sempre aquell sofriment tan necessari als clowns com als actors tràgics. I el resumeix amb aquesta rèplica que Marcel Achard qualifica de shakespeariana: Grock és colpeix llargament el front amb un dels seus sabatots. «Que us agrada, això?», li pregunta el seu *partner*, i Grock de respondre: «Quan pego, no. Però quan m'aturo... és tan bo...»

Doncs bé: aquest clown genial, aquest artista excepcional, ens ha contat ara tota la seva vida en un llibre que acaba de sortir: *Grock raconté par Grock* (Edit. Victor Attinger, París). El gran pallas encapçalat el primer capítol del seu llibre amb aquests mots: «Dussé-je vivre cent vies, je les voudrais toutes pareilles à la mienne...» Mots que resumeixen clarament la vocació, la vocació insubornable, de l'home de circ, que ni privacions ni vexacions, ni fam ni misèria, no han sabut encara col·lir.

Grock és suís. «En escena, sembla un vaquer disfressat.» L'hi han dit moltes vegades. I no s'equivocuen. Car és de Reichenbach, a la vora de Frutigen, en l'Oberland bernès. I es diu Wettach. I els Wettach han estat sempre pagessos i vaquers. Grock, amb un estil viu i fresc, sempre directe, sovint irònic, ens conta la seva infància. Un dia, quan era petit, agafa un rosari de cebes i les fa rodolar, d'una a una, per una canalització de fusta, on hi ha aigua al fons. I obté tot un concert de música inèdita. Música de cebes! Això serveix a Grock per a bastir tota una teoria del seu art.

I ens diu que ha sentit sempre una necessitat instintiva d'atribuir a les coses el paper contrari al que la Natura els ha assignat. Totes les coses i els objectes amb els quals ensopega semblen voler-li dir amb aire de reprotx: «T'esperàvem. Fes-nos fer una altra cosa. Ens avorim tan sobiranament!» I, segons Grock, tot home que desitja l'èxit ha de considerar la vida així. Cada matí, ha de contemplar el món com si se li aparegués per primera vegada. Les cebes no més serveixen per a decorar els rostres? Quina manca de fantasia i quina banalitat! I pensar que les cebes fan una música tan encisadora! Atribuir a les coses el paper contrari al que la Natura els ha assignat. Intenció que coincideix exactament amb la més pura ortodòxia sobrerrealista. Ara ens expliquem per què Grock plau tant als nens i als poetes més nous.

Un altre dia... Això passava al Wintergarten de Berlín. Grock estava a punt d'ésser amputat d'un braç a conseqüència d'una intoxicació. Però aquella nit havia de treballar. Per a escanyar els seus terribles dolors, va improvisar unes cabrioles inversemblants. Va sofrir horriblement. Però el públic va riure de valent, aquella nit. Acabat el número, la sang va saltar a través de la bota. Però la partida estava guanyada. L'inexorable a tot preu, el terrible ho cal, s'havien imposat. La voluntat havia triomfat. I Grock aprofita també aquesta anècdota per a constatar la fèrria voluntat que cal a l'artista de circ per a anar endavant. Res no és impossible a l'artista-nat. L'educació de la seva voluntat, que ha cultivat des de petit, li dona ales encara que tingui l'edat dels patriarques. L'artista no té edat. Els anys que fugen no compten per a l'artista. La seva concepció de la vida és molt simple: en tot, per sobre de tot, la voluntat. La voluntat fa la seva felicitat i el seu turment...

El llibre de Grock va ple de detalls sabrosos i pintorescos de les seves eternes peregrinacions. Budapest i Buenos Aires, Sant Petersburg i París, Brussel·les i Amsterdam... La conquesta d'Anglaterra. La més

difícil de les conquestes. El públic anglès és fred i exigent. Però Grock se'l va ficar a la butxaca. Va treballar una llarga temporada a Londres. Al Palace Theatre, a l'Alhambra, a l'Empire. I finalment al local més cèlebre de tots: el Coliseum de Trafalgar Square, el primer *Varités* del món, el somni i l'ambició de tots els artistes. Actuar al Coliseum de Londres és per a l'artista allò que és per al cantant cantar a la Scala de Milà. I després als Estats Units...

Poc èxit. Per als ianquis, Grock és massa dolc, poc excitat i excitant. No són els matisos ni els sobreentesos allò que aquella gent saben apreciar. Només els clowns trepidants els interessen.

Finalment, Grock dedica un bon nombre de pàgines del seu llibre a Espanya. Té una veritable predilecció per Hongria i Espanya. Diu que hi troba encara sentiments generosos i forts. Aquests públics són romàntics, no estan encara modernitzats. Grock està orgullós d'haver triomfat a Espanya. És la pàtria dels clowns com Itàlia és el país dels tenors. El judici del públic espanyol en matèria de circ és d'una justesa i d'una severitat implacables. I decideix l'èxit internacional. Si un clown plau a Espanya, plaurà a tot arreu. Grock parla, eternit, de les seves actuacions a Barcelona amb el Circ Alegria. Diu que els barcelonins s'ensciaven amb allò que en deien el cap de porc d'En Grock. Saragossa el va rebre també triomfalment. I Palma. I el Circ Parish de Madrid, on va presentar una mena de sarsuela, car *ces ravissantes opérettes espagnoles* l'interessaven extraordinàriament.

I acabem. Quan tornarem a veure Grock a Barcelona? Quin empresari es decidirà a tornar a portar a Barcelona aquest home, avui cèlebre a tot el món, que guarda, curosament emmagatzemat a la seva memòria, records tan simpàtics de la nostra ciutat?

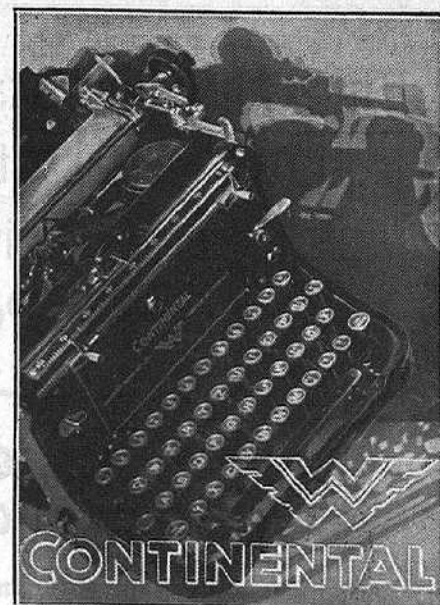
SEBASTIÀ GASCH

Agència exclusiva per a la venda de
MIRADOR

Societat General Espanyola de Llibreria

Barbarà, 16 *** Telèfon 17218

La màquina d'escriure de qualitat

CASA ORBIS

F. FERRER AYMAR

Clarís, 5 : Telèfon 19763
BARCELONA

CAMISERIA
FITÓ
BARCELONA

NOVETATS
EN CAMISES

Jaume I, 11
Telèf. 11655

GUTEMBERG, S. A.

Maquinària, Tipus, Filetatge de
bronze, Tintes i Utilitatge per les
Arts Gràfiques

Agullers, 1 i Via Laietana, 4
Tel. 15524 - BARCELONA

J. C. i V.

LE LLETRE

Jean Cocteau

Quan Jean Cocteau anava a estudi va ésser un pèssim estudiant. Ell ho explica en començar una lletra a Jacques Maritain que ha esdevingut cèlebre. Sembla, però, que l'autor d'*Orfeu* va excel·lir en dues assignatures, totes especials: gimnàstica i dibuix.

Jo sempre he vist en aquest panorama escolar de Jean Cocteau un índex de suggestions crítiques; no res menys, una visió anticipada del seu avenir estètic. Expliqueu, si no, d'on vénen aquesta voluntat d'acrobàcia i aquesta netat plasticista que hi ha en tota la producció literària-gimnàstica i dibuix—de Jean Cocteau.

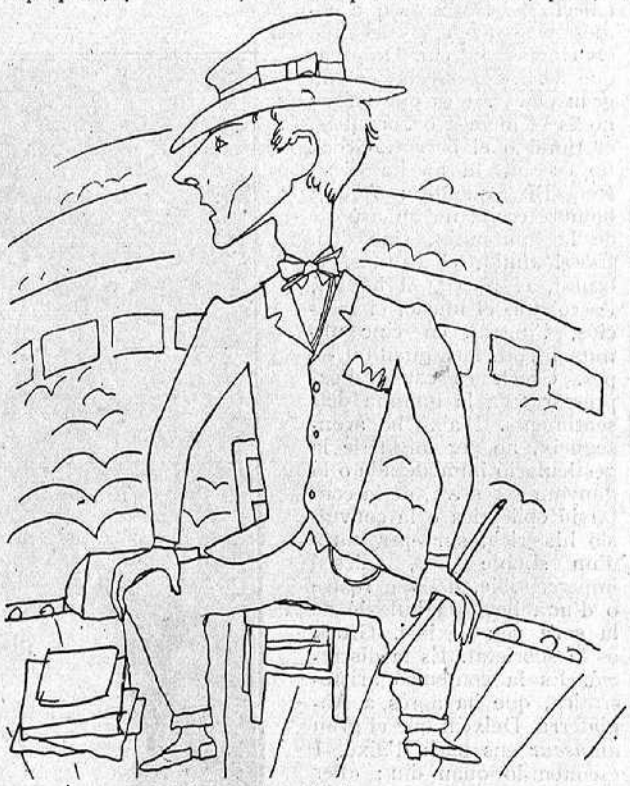
Avantguardista de tota la vida i de cada instant, avantguardista per damunt de tots els avantguardismes, Cocteau emergeix de totes les mèlles de la literatura turbulenta amb una llum de claredat sobre el front. En la lluita de tota la història, de la Intelligència contra l'Instint, Jean Cocteau ha estat, amb Paul Valéry, el capítol màxim de la Intelligència artística. Tota la lluita i tota la polèmica de les renovacions actuals ha estat, accentuadament i apressadament, una lluita de classicisme contra romanticisme (de futurisme contra simbolisme, de cubisme contra surrealisme). Benjamin Crémieux, cronista del segle XX, ha escrit com a paraules bàsiques aquestes dues: inquietud i reconstrucció.

Diem ara com aquesta és pròxima i vigent; la poesia torna al metre i la pintura al culte de la forma—postexpressionisme. I fins i tot, la màxima subversió sobrealista no té sovint un sentit acadèmic molt precís. No parlo ara de l'exactitud estilística i formal d'un Bréton; ni de les direccions més o menys constructivistes (Miró, enrrera) d'un Tanguy (Dali, Palencia, Planchet) per una banda, o d'un Giorgio de Chirico (i André Nathan) per l'altra. No és inconscient qui vol—deia el crític—, sinó qui pot.

Contemplem ara, per exemple, l'esforç tenaçissim de Jean Cocteau per a esdevenir anormal, extrarreal i nebulós, al llarg de les tres centes pàgines del seu *Opium* (diari d'una desintoxicació), Ed. Ulysses, 1931. Ha fet ben fet Euxenio Montes recordant davant de l'obra cocteaniana el *Jongleur de Notre Dame de Paris*; sí, una pura qualitat de joc—joc d'intelligència—és tota l'obra que estem llegint. «No m'agradaria que em sorprenguessin escrivint», diu Cocteau. He dibuixat sempre. Per a mi escriure és dibuixar, és enllaçar les línies de tal faisc que es faci escriptura, o deslligar-les de tal manera que l'escriptura es converteixi en dibuix. No surto d'ací. Escric, provo de limitar exactament el perfil d'una idea, d'un acte. A fi de comptes, circundo fantasmes; cerco els contorns del buit; dibuixo.» Circundar fantasmes! Fer plàstic, precís, tangible tot allò que és nebulós i profund i anàrquic i desordenat! Aquesta és la manera intel·ligent de fer poesia de Cocteau.

Què sentim nosaltres, en efecte, davant dels dibuixos, dels textos, de la inspiració d'aquest diari d'una desintoxicació? Sentim

la mateixa sensació de normalitat que experimentem, malgrat els trucs, davant d'*Orfeu* o de *Roméo et Juliette*. El llibre és, com a màxim, un esforç d'introspecció—hi ha pàgines d'autocrítica indispensables al futur estudiós—i de curiositat (sobre Proust, sobre els fenòmens de la toxicomania, etc.). I, planant damunt de tot, la llum crua, anafítica, precisa de la seva gran intel·ligència. Nosaltres no sabem si la seva intoxicació fou real; sembla que sí. Nosaltres, però, li

Auto-retrat de Cocteau

reconeixem talent literari per a bastir tota una obra de fantasia sobre aquest tema.

Davant d'una obra estructurada així, amb una voluntat de llum com aquesta, hi ha una suggestió molt interessant a fer. Hom pot comptar amb una dada preciosa: el catolicisme—més o menys espectacular—del famós home de lletres. Per què, doncs, ja en aquest camí no parlar de l'*italianisme* de Cocteau, donant-li el mateix sentit que a l'*italianisme* que l'Ors apunta en la pintura de Picasso?

Hi ha, certament, evasions. Cocteau parla dels àngels. Recordem, però, que són uns àngels precisos i concrets: *tachés d'encre et de neige*. La neig neva sobre el paper blanc; l'encre és la tinta xinesa dels seus dibuixos impecables. Els àngels resten lligats a la geometria exacta de Jean Cocteau, primer premi de dibuix—i de gimnàstica—.

GUILLERMO DIAZ PLAJA

Premi Crexells 1931

Com cada any des de la seva institució, el Premi Crexells serà adjudicat el dia 13 de desembre. El jurat qualificador tindrà en compte les obres que, ajustant-se a les disposicions reglamentàries, hagin estat publicades des de l'1 d'octubre de 1930 al 30 de setembre de 1931.

Quant a les obres inèdites que vulguin concórrer al Premi, hauran d'ésser lliurades, abans del darrer dia d'aquest mes, a la secretaria de l'Ateneu Barcelonès (senyor Manuel Moron), de 10 a 1 i de 4 a 7.

Pels medins literaris s'ha començat ja a rumorejar alguna cosa sobre la probable participació de noms coneguts en la literatura catalana. Però creiem improcedent avançar, ara i en aquest lloc, alguna notícia.

ELS LLIBRES

Joaquim Ruyra, La parada

L'actualitat literària, que avui dia manté un to de discreció gairebé excessiu, entremitg de les convulsions polítiques i socials, ha posat al primer rengle dels aparadors de les llibreries i biblioteques el nom prestigiós de Joaquim Ruyra. El venerable autor de *Marines i Boscatges* ha publicat simultàniament un recull de poesies, editat per *La Paraula Cristiana* sota el títol *La Còbra* i una reedició de *La Parada*. No sóc prou gosat per a entrar en l'estudi de l'obra lírica de Ruyra, i només assenyalare l'accent ingenu i cordial dels poemes, la riquesa de llur lèxic i el curiós pròleg, que és una demostració de l'esperit inquiet de l'autor i de la seva preocupació pels aspectes tècnics, que podríem dir-ne externs, de les seves produccions.

Als que no coneguessin encara aquell aplec de contes que Ruyra aplegava, cedint a les instàncies de Josep Carner, sota el títol del primer treball del llibre *La Parada*, caldria recomanar-los que ben de pressa fessin la lectura d'aquesta obra, que marca, al meu entendre, el punt dolç de la maduresa del gran prosista. Jo l'he rellegit, viu encara el record de la seva primera lectura, i he retrobat els mateixos encisos que hi vaig descobrir en la meua adolescència. Joaquim Ruyra, que havia estat una brillant revelació quan, molts anys enrrera, va publicar les seves *Marines i Boscatges* (només cal recordar l'èxit de *Jacobs*, que fou l'esdeveniment literari d'aleshores), refermà amb solidesa el seu prestigi amb *La Parada*. Quan hom faci un estudi aprofundit de l'obra de Joaquim Ruyra considerarà, en penso, les seves primeres creacions—agrupades després en el llibre *Pinya de Rosa*—com la pura revelació del talent de l'autor, i les posteriors, singularment les agrupades en aquest llibre suau reeditat, com el producte del seu estil a través del procés de depuració i reglamentació del llenguatge literari.

El conte que obre el llibre—després del pròleg de consuetud—, és una viva demostració de com Ruyra hauria pogut ésser un dels nostres millors novel·listes si s'hagués decidit a afrontar amb valentia i sense escrúpols excessius d'ordre religiós un tema complet i intens de la vida de la nostra Costa Brava, que ell tant coneix i que d'una manera tan mestriosa descriu en totes les seves narracions. És la mateixa impressió que ressurt de *L'idilli d'En Temme*, de *Jacobs*, fins i tot d'alguns dels contes més curts, com ara aquell deliciós *El Primer Llustre d'Amor*, i que ens fa plànyer encara més que per miraments de consciència l'autor hagués estripat, en la seva joventut, una novel·la llarga. Aquesta novel·la, condemnada a la ineditesa absoluta del no-nat, serà el retrat més gran que les lletres catalanes podran fer a Joaquim Ruyra. I per què serà—no podedu per menys de pensar—que els novel·listes catòlics, que a França, si es diuen Mauriac, Green o Bernanos, produeixen obres plenes de vida i obertes a tots els problemes del món, a casa nostra han de fer eixorca la seva ploma o destruir les seves produccions per a evitar uns dubtosos traïcions a llurs ideals religiosos?

La *Fi del Món a Girona* i *El Vals Final*, dues històries fantàstiques, que per força haurien de plaure als sobrealistes, desta-

quen del llibre, junt amb *El Malcontent*, d'un caràcter una mica similar, i tenen la força d'uns aiguaforts impressionants. Sobretot aquella narració de la fi del món, d'una extraordinària força obsessiva, és plena de bellesa d'estil i d'imatges i aconsegueix crear un ambient d'opressió, en el qual el paisatge urbà de Girona emmarca les escenes imaginàries del conte amb un encaix perfecte. *El Malcontent* té la difícil

Joaquim Ruyra

gràcia d'introduir un element sobrenatural—el miracle—, propi de la rondalla, en una narració d'estil perfectament novel·listic, que s'estasia en les bel·leses de la Natura i en les joies de la vida planera. Cal fer remarcar també la curta impressió titulada *D'una olor*, en la qual Ruyra especula amb les correspondències dels sentits, grates a Baudelaire, i amb el poder evocatiu subconscient d'una impressió purament sensual. Pot recordar-se, com un argument més a favor de les possibilitats enormes de Ruyra en el camp de la novel·la, que una de les obres més importants d'aquest segle, *A la recherche du temps perdu*, comença amb algunes d'aquestes associacions de records i sensacions.

L'estil de Ruyra, no cal recordar-ho, és el d'un mestre de la prosa catalana. Una meravellosa fusió sàvia i transparent del llenguatge popular, viu i bategant en els llavis dels pescadors de Blanes o dels pagesos de l'Empordà, amb les bel·leses més destil·lades del català antic i les elegàncies i modernitats més ben triades de la llengua moderna.

I, si ens cal creure els indicis, aquest meravellos estil de Ruyra no és el producte d'una ingenuïtat literària, sinó el fruit treballat i madur d'una preocupació artística. Per endevinar com deu tenir cura Joaquim Ruyra dels problemes de tècnica de l'estil, només cal llegir els pròlegs dels seus llibres, en els quals, de passada, planteja temes literaris interessants per a tots els que, com ell, són devots servents de la llengua catalana i cavallers esforçats de la seva glòria i perfecció.

RAFEL TÀSIS I MARCA

VARIETATS

Els clàssics a Alemanya

Cada dia es pot notar més que el poble que més llegia els clàssics i més el representava en els seus teatres, se n'aparta cada dia més.

Segons les estadístiques de les gran biblioteques alemanyes, el 60 per 100 dels llibres demanats pels lectors són obres publicades els darrers cinc anys.

I en el teatre passa alguna cosa per l'estil. Ja retrèiem des d'aquestes pàgines el resultat d'una enquesta sobre el teatre clàssic a Alemanya. Shakespeare mateix, que era l'autor més representat a Alemanya, tot i ésser anglès, va de baixa. Hom pot representar *Hamlet* de frac, fer sortir motos en *L'amansiment de la fera*, o transportar a bord d'un vaixell de guerra l'acció de *Molt soroll per res*. Tot és endebedes. L'espectador alemany d'avui dia només té una comprensió mediocre de les obres mestres del passat.

Hall Caine

Hall Caine era un dels darrers lligams que unien les lletres contemporànies angleses amb les de l'època victoriana. Ha mort, la setmana passada, al seu casal de l'illa de Man, a setanta quatre anys, treballant en l'obra de més alè de la seva vida d'autor popular: una *Vida de Jesús* en la qual feia deu anys que treballava i que havia de comptar uns quants volums. D'altra banda, gran part de la seva obra està inspirada en la història sagrada.

Tenia com pocs el sentit del melodrama, i les seves novel·les, a l'escena, tingueren tant d'èxit com en el llibre.

Per fer-se una idea de la popularitat d'aquest home, es calcula que les lletres li han produït mig milió d'esterlines. Cal dir que a les quatre del matí ja es posava a treballar, i que no planyia viatges ni estades per documentar-se. Però havia d'escriure en la seva illa natal.

Es gloriava d'assemblar-se físicament a Shakespeare, i cultivava aquesta semblança.

L'evolució de la premsa

El novel·lista i cronista Marcel Prévost comenta, a la *Revue de France*, la transformació actual del periodisme. Sembla, en efecte, dibuixar-se una transformació de la premsa, marcada per la preponderància dels diaris d'informació.

«Assistim—es pregunta Prévost— a la desaparició definitiva del veritable article de periodisme, crònica animada, estudi cèntric, nodrit i acurat, sobre els esdeveniments i les persones; comentari alhora docte i atractiu sobre la política, els treballs de l'esperit, els costums?»

«No ho crec pas.»

Solament, articles així desapareixeran de mica en mica del quotidià. Emigraran cap a d'altres formes d'expressió. La del gran setmanari és recent a França; però la seva sobtada importància ja és prou significativa. Afegeixo—i no em contradiré ningú, n'estic segur—que la forma «revista», que abans de la guerra ja es tractava de «sobrevivència», després ha pres amb escreix la seva reventia, i coneix—en part a causa de la transformació moderna dels quotidians—una fortuna que anys enrrera no s'hauria gosat predir-li.

«Però no és gens dubtós que, cada vegada més, per acollir el periodisme d'idees, d'estudis, la crítica dels costums i de les aplicacions de l'esperit, es multiplicarà i difondrà la forma ampla, lliure, serena del periòdic no quotidià, on l'article, fruit de llargues hores de reflexió i de treball, frueix almenys del privilegi de no ésser estrictament efímer.»

La novel·la políciaca

No són solament els films políciacs els que coneixen el favor del públic; la literatura políciaca frueix d'uns tiratges copiosos. I volem dir, precisament, novel·les políciacs, no pas novel·les d'aventures, discriminació que cal establir.

La novel·la políciaca és un gènere més limitat, més rudimentari i tot, i terriblement gastat.

Stanislas-André Steeman, especialista del gènere políciac, guanyador del premi de la novel·la d'aventures, té molt d'interès a establir aquella diferència, i defensa el gènere:

«Té el favor del públic perquè la novel·la políciaca pertany essencialment al temps present i és una transposició moderna de la novel·la de capa i espasa: és la cançó de gesta d'avui dia. El seu ritme es confon d'allò més bé amb el d'una època que té pressa, i on hi ha molta gent que no vol llegir entre ratlles i necessita una petita dosi quotidiana de meravellos.»

Però allà on Steeman ja no ens convenç és quan parla de l'abast social de la novel·la políciaca i de l'estímul que constitueix per al raonament i l'observació.

Darreres novetats franceses d'èxit

Vicki Baum. - GRAN HOTEL.	7.50 pessetes
Maurice Bedel. - L'AMOUR CAMARADE.	6.00 »
Henri Béraud. - ÉMEUTES EN ESPAGNE.	7.50 »
Victor Marguerite. - NON !	6.00 »

De venda:

Llibreria Catalònia

17, Plaça de Catalunya, 17

ESPECIALITAT
EN LA MIDA

Jaume I, 11
Tel. 11655

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers - Passatges Marítims i aeris
Viatges a "Forfait" - Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.

INFORMES
I PRESSUPOSTOS GRATIS

FEU FER ELS VOSTRES GRAVATS EN LA

Unió de Fotogravadors

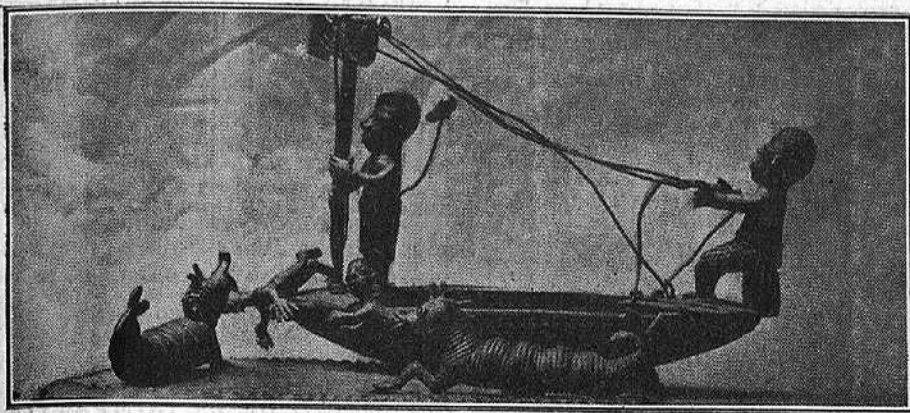
Casanova, 160-162 : Telèfon 77406

LES ARTS — DISCOS

Art negre catòlic

Fa només un quart de segle que Europa s'interessa per l'art negre. Hi hagué un moment que l'esnobisme el posà a la moda. Els pintors Picasso, Matisse, Derain, Braque, Haviland, eren els seus més entusiastes defensors. El conegut col·leccionista Paul Guillaume tenia, al costat de les seves escultures negres, la *Dona en groc*, de Pi-

Aquelles estilitzacions, a emparentar amb les obres cubistes (cosa que no s'havia deixat de fer), eren la descendència vinguda a menys d'un art clàssic, reglat per formes rigoroses, del qual Fröbenius havia començat a descobrir mostres en 1910, a Joruba d'Ife, que es remuntaven a mil anys abans de l'Era cristiana.

Jonàs i la balena (Dahomei)

casso, l'obra més representativa de l'època negra del pintor que ha llançat tantes modes. Els col·leccionistes no es limitaven sols a col·leccionar fetitxos, sinó objectes més o menys treballats: piragues, taüts, utensilis domèstics, màscares per a les cerimònies rituals.

A Londres, a París, a Brusselles, a Berlín es constituïen col·leccions d'art negre;

Verge Maria (Dahomei)

però tenien més aviat una finalitat d'estudi etnològic que no pas d'aplegar artística. L'afició a reunir aquelles estàtues de fusta, aquelles màscares curioses, de vegades d'una lletor bàrbara i tràgica, havia d'ésser sotraguejada una mica, en part pels canvis de la moda, en part per les descobertes de Leo Fröbenius. Tot això, deia l'explorador alemany, és el record imperfecte d'un art degenerat. Ell havia trobat els models antics d'aquelles obres inferiors.

Però les coses van a poc a poc al Continent Tancat. Al segle XIV, l'historiador Ibn Batuta ja parla del *xec-xac* esculpit, i aquest mateix ocell encara és esculpit sense grans diferències entre les seves figuracions antigues i les actuals. Sembla que en la casta d'artesans-escultors es transmeti, en- sems que l'ofici, la inspiració. Però més aviat sembla que, d'una generació a l'altra, els artífexs s'han limitat a copiar, a repetir trivialment.

El perill que Christian Merlo, fa quatre anys, denunciava des de les planes de *Comœdia*, ja feia temps que durava. La falsificació en sèrie, la venalitat, havien dut a la decadència. Una decadència que ja es començà a notar al segle XVII, i que potser ja venia de més lluny.

Ja en ocasió de l'exposició de la «Croi- sière Noire», Clouzot i Level se preguntaven si els negres volien i cercaven i sentien el que als europeus ens suggereix — sense arribar al verbalisme de Karl Einstein, per a ús d'esnobisme més o menys avantguardistes — la visió de les obres d'art negre. I els esmentats autors en dubtaven, deien que tot el que feia dir i escriure l'art negre, sortia del propi fons de l'europeu, raça que vol teoritzar de totes passades.

Ja semblàvem condemnats a una repetició dels mateixos temes, igualment executats (més encara tenint en compte que de l'immens Continent negre només l'Àfrica Occidental i l'Equatorial produeixen fetitxos), quan la recent Exposició Colonial de París ha aportat una dada curiosa a la història de l'art negre: l'art negre catòlic.

Alguns missioners francesos — cal agrair-los-ho — no han importat a les comarques que evangelitzen el pseudo-art religiós de Sant Sulpici, sinó que han simplement canviat els símbols religiosos.

Aquí tenim reproduïdes dues mostres d'aquest art: una Verge i l'episodi bíblic de Jonàs i la balena. L'escultor negre ha vestit la Mare de Déu amb el vel ornat d'un dibuix elemental, símbol de puresa d'una Verge que fa la mateixa cara dels fetitxos femenins que tant ens han prodigat les revistes d'art. En l'altra obra, el negre, incapaç de representar un animal com la balena, que no ha vist mai, crea un monstre amb els atributs que li semblen més temibles: banyes de rinoceront, morro de xacal, cua d'hèlix com les esveradores embarcacions de vapor que puguen riu amunt.

Quan en 1927, Merlo volia angoixar els esperits sensibles denunciant-los que l'animitisme negre moria, exhaust per la repetició monòtona, no pensava encara que era un animisme el que moria, per ésser substituït per un altre. Els negres tenen diputat al Parlament francès, les negres vesteixen la confecció dels grans magatzems, a les escoles la quitxalla recita — text francès que ningú no ha pensat a corregir — «els nostres avantpassats, els merovingis», i, finalment, els fetitxos i les màscares també se'n van junt amb les creences que els motivaven. Aviat no creurà en l'eficàcia d'aquests protectors, i sort encara si per expressar-los poa en el seu passat artístic i no es deixa entabanar per l'art religiós industrial.

En aquest punt s'escau la responsabilitat dels missioners.

C.

DISCOS

DOCUMENTALS

Examinant la producció de discos es troba el fet de l'enregistrament d'obres que, vint anys enrera, semblaven únicament reservades als instituts de lingüística i de fonètica comparada, i ara són objecte d'exploitació comercial, almenys per a un públic reduït.

Comentant aquest fet, un crític de discos, Jacques Robertfrance, ha fet notar que el cinema i el fonògraf han seguit una evolució paral·lela. Els cilindres gravats a principi de segle no poden aspirar a ésser conservats en un museu sinó a títol de documentals, i no era pas aquesta destinació per la qual eren impressionats. Com els films dits genèricament d'avantguerra, que als ulls de l'espectador de 1931 són documentals, i només documentals, i no foren pas filmats amb aquesta intenció.

Aquesta utilització del disc, del qual només es considerava l'aspecte entretingut, de passatemps, hi hagué qui l'havia de preveure. Aquest fou mossèn Rousselot, que en el seu laboratori de fonètica experimental, de la Sorbona, enregistrà dos poemes d'Apollinaire, *Le pont d'Auteuil* i *Marie*, recitats per l'autor mateix. En les *Anecdotes* del malaguanat poeta i fantasista es troba un eco d'aquest esdeveniment, i els escolastes d'Apollinaire ens han explicat la illusió i l'entendiment amb què l'autor de *Calligrammes* rodaja i recorda l'enregistrament de poemes seus.

Cal posar de costat a aquesta experiència, de les primeres en data, els discos de teatre, de dicció i alguns que es podrien aplegar en un àlbum d'exotisme gramofònic.

Però cal afegir alguna altra condició que l'interès intrínsec del document per tal que un disc documental mereixi l'atenció de les persones sensibles. Del contrari, la posteritat no ens jutjarà d'una manera gaire afagadora sobre els nostres gustos. La qualitat documental, presa en ella mateixa, apareix ben poc eficaç per salvar de l'oblit molts discos i molts films antics.

I és que aquí entra en joc un factor, el del progrés mecànic. Un factor més de paral·lelisme entre l'evolució del fonògraf i la del cinema. Quants discos i quants films, al cap de deu, de set, de cinc anys de realitzats, no ens fan penedir del judici favorable, i potser entusiasta i tot, que ens mesqueren!

Potser això que s'anomena l'escena gramofònica està encara en la seva infància, i l'exemple de l'enregistrament de *La Veu humana*, de Cocteau, sigui per ara el millor disc produït, en espera de noves i encara millors realitzacions, l'esperança en les quals és ben justificada perquè l'enregistrament és jove i els progressos tècnics s'estalonen en una cursa a la perfecció cada dia més accelerada.

Ara trobem als catàlegs l'enregistrament de quatre discos on s'inseriu el número invariable d'aquest invariable (i genial) còmic que es diu Grock. No podem encara aportar un judici personal a aquest enregistrament, però hom no pot deixar de preguntar-se, havent vist treballar Grock, quin efecte fan les paraules i les acrobàcies musicals del seu company faltades de les acrobàcies diguem-ne físiques amb què aquest darrer acompanya les execucions. L'oient que les hagi vist al circ, potser reconstituirà l'ambient, amb un esforç d'imaginació que és impossible d'exigir a tothom, i molt menys a l'oient que no hagi vist treballar el famós clown.

Valorem la línia

Enric Wölflin, en els seus *Conceptes fonamentals de la història de l'art*, escriu unes paraules suggerents que poden ésser un bell punt de partida: «Si volem expressar, en termes generals, la diferència que hi ha entre l'art de Dürer i l'art de Rembrandt, diem que l'art de Dürer és *dibuixístic*, i el de Rembrandt pintoresc. I amb aquestes paraules tenim consciència d'ha-

mot d'ordre de la història de la cultura, no poden evadir-se completament d'aquest racionalisme que sembla típic.

La pintura sobrerrealista, per exemple, ens ofereix una sèrie d'elements molt interessants. En el fons de tota la seva voluntat de desordre, Dalí no pot amagar mai que és un acadèmic; un acadèmic com una casa. I Chirico? Chirico és encara un exemple

Dürer. — La cita

ver caracteritzat alguna cosa més que un personalisme: la diferència de dues èpoques. La pintura occidental, que fou lineal durant el segle XVI, es desenvolupa francament en el sentit pintoresc durant el segle XVII. Diem que el Renaixement — el clàssicisme — comportava pintures lineals; i el Barroc — fórmula d'evasions romàntiques — n'exigia de pintoresques. Defugint la normalitat bé cap a la penombra (Rembrandt), bé cap al macabre (Valdés Leal) o cap al moviment (Rubens), el barroc es contraposa a tota fórmula clàssica (Renaixement, Neoclàssicisme, Noucentisme) per una evasió de la realitat estàtica i serena. Així, doncs, la fórmula de Wölflin podria transportar-se a totes les èpoques. Com a reacció d'un barroc pintoresc esdevé un Neoclàssicisme (segle XVIII) lineal, estroncat pel pintoresquisme violentíssim dels romàntics. Hom ha vist en el nostre temps un retorn a la serenitat i a la intel·ligència. I és curiós que fins les traïcions a aquest

més torbador. En mig de les seves eixelebrades fantasies, dels seus somnis més desgarrats, la geometria vigila les proporcions.

Si, quan Ernst Robert Curtius clamava per la restauració de la raó, per la conversió del nostre *âge critique* en un *âge organique*, podia aventurar-se el resultat plaent. Curtius no feia més que situar-se en la seva època.

Època, doncs, lineal, antibarroca, normal, dibuixística, constructiva, malgrat els aldarulls subvertidors. Corpus Barga cridava una vegada en acabar una conferència sobre pintura: «Vigileu la qualitat de les teles!»; ara caldrà cridar: «Vigileu-ne el dibuix!»

El dibuix com a garantia. Al culte de les masses que és encara imprecís en Cézanne, oposar la netedat de la ceràmica de Braque o de les guitarres picassianes. El dibuix com a garantia; a Leonardo, signe del temps, o a Ingres, signe a contratemps (Ingres fou en la pintura el mateix que Stendhal en la literatura), però garantia sempre.

Quan Josep Maria Junoy diu que Francesc Domingo és un dels nostres pintors que dibuixa millor, li fa l'elogi que nosaltres ens estimem més per a un pintor. L'elogi de la seva línia; la seva autenticitat. Hi ha una mena de vergonya de la línia considerada com una simple fita de prova, de borrador. I en la línia hi ha la vibració pura, l'intent inicial, l'emoció inefable de la inspiració avançant sobre el paper verge. Francesc Domingo coneix la gràcia de la línia; en coneix, també, l'orgull. Una línia és sempre — pot ésser sempre — una obra fïnida. Aquesta manera de veure la plasticitat ha fet més sensibles i més responsables els trets, i ha fet valorar la línia per ella mateixa; sense necessitat de simbolisme posterior o de continuacions artístiques. N'ha fet un nervi i un eix. Valorem les línies en les teles, sobretot quan emergeixen de les masses cromàtiques amb l'audàcia del segur instint. Les línies seran la més profunda garantia de mestratge.

GUILLEM DIAZ PLAJA

RECEPTOR RADIO

«CLIMO»

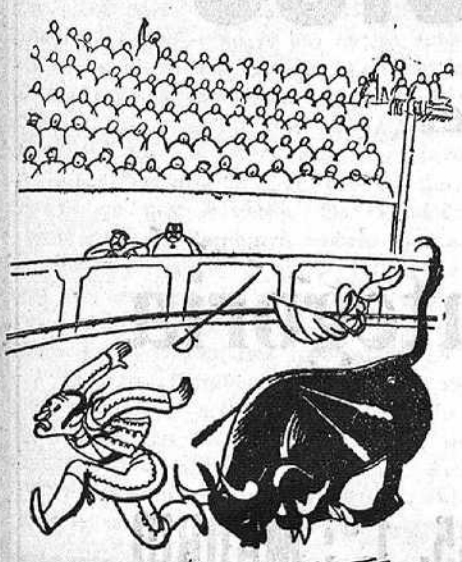
DIRECTE A LA CORRENT SENSE ANTENA

Màquines parlants elèctriques per salons i grans locals públics. — Discos. — Accessoris de Radio i material elèctric en general. — Demostracions diàries. — Receptors de les més acreditades marques

Consell de Cent, 266
(entre E. Granados i Aribau)

Telèfon núm. 23058
BARCELONA

RAMON CLIMENT

Una veu al darrer rengle. — No tinguís por, som aquí!
(The Passing Show, Londres)

—Aquestes són hores d'arribar? Ja fa més de mitja hora...
—Es que sortint de casa he caigut escales avall.
—Sí, però per fer això no es tarda pas mitja hora.
(La Prensa, Nova York)

Optimisme.
(The Humorist, Londres)

—Ai, senyoret... He perdut el nen travessant el carrer.
—Està bé. L'hi descomptarem de la mesada.
(Ric et Rac, París)

—Aquest abric de pells l'he guanyat travessant el port en dues hores.
—Doncs jo, plorant mitja hora he aconseguit que el meu marit me'n regalés un d'igual.
(The Passing Show, Londres)

MIRADOR TURÍSTIC

Els incendis de boscos

Per aquesta època i tots els anys, amb lamentable exactitud, es cremen sovint els boscos de Catalunya, accident del qual s'ocasionen pèrdues irreparables.

Lamentem aquestes devastacions forestals, ja que l'arbrada és necessària per a la

nostra agricultura, perquè a més d'atraure les pluges, sosté les humitats que aquestes deixen en el terreny, i és encara un recer dels ocells tan necessaris per al seu progrés.

La repoblació forestal és feina curiosa i de llarga durada, ja que un bosc no s'im-

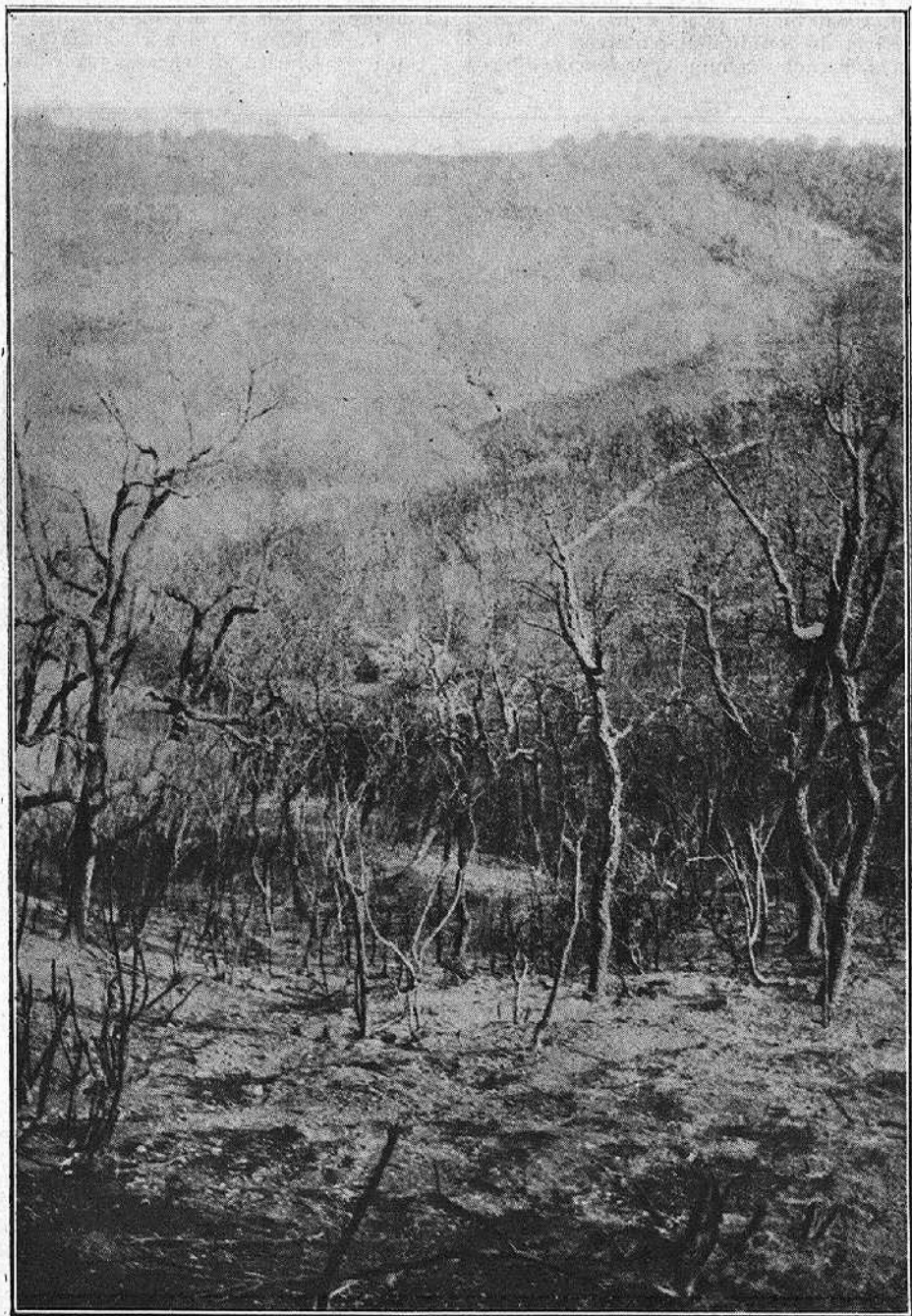
provisa, i no creix tot sol. Cal esmerçar-hi molt de temps i incomputables afanyos, abans no arribi el dia que un bosc sigui grat a l'esguard i constituïxi una riquesa. No és, doncs, gaire satisfactori veure destruir pel foc, en poques hores, tots els afanyos de tant de temps. I gairebé sempre cal cercar la causa de l'incendi, no en una intenció criminal, sinó en una deixadesa.

Es per això que volem cridar l'atenció dels nostres excursionistes, caçadors i camperols, perquè en fumar o en fer foc per qualsevol motiu dins d'un bosc, amb un xic de voluntat, evitin aquests incendis, que es propaguen enormement, ajudats per la forta calor estival i pel vent, i fan perdre en poques hores una de les més riques i belles manifestacions de la nostra terra.

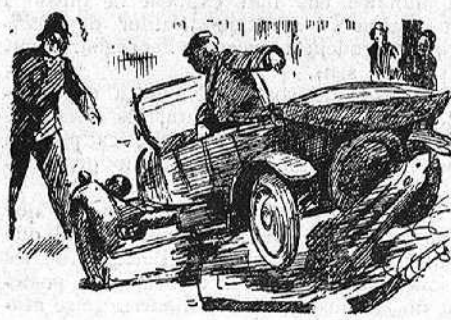
Interessa de gran manera a tots els que tenim afecte per les nostres coses evitar aquests incendis, perquè essent els boscos un ajut per la nostra agricultura, són també uns ajudants de la nostra economia.

Creiem que tothom sentirà un veritable goig i fins s'enorgullirà legítimament de contribuir amb la seva propaganda contra els incendis de boscos, al futur econòmic i turístic de la nostra terra.

HERMETES GIOL I NICOLAU

Sureda cremada, a les Gavarres

—Ep, guàrdia, qui és l'animal que ha posat aquí aquest guarda-rodes?

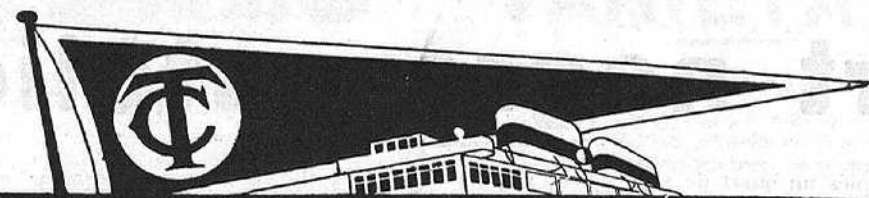
(The Humorist, Londres)

EL PROPIETARI AFALAGAT

No em prenguis la poma, maco. Aquí tens deu cèntims i vés-te'n a comprar una.

(The Passing Show, Londres)

COMPANIA TRASMEDITERRANEA

MADRID: PLAZA DE LAS CORTES, 6. — BARCELONA: VIA LAIETANA, 2

Serveis regulars de vapors comercials i correus entre la Península, Balears, Nord d'Àfrica, Canàries, Guinea Espanyola

LINIA RÀPIDA DE GRAN LUXE
BARCELONA-CADIZ-CANÀRIES

Sortides setmanals els dissabtes, a les 12 hores. Efectuaran els serveis les modernes motonaus **CIUDAD DE SEVILLA** i **CIUDAD DE CADIZ**

Línia comercial amb escales en tots els ports de la Mediterrània, Nord d'Àfrica i Canàries.

Sortides quinzenals el dijous.

LINIA RÀPIDA DE GRAN LUXE BARCELONA-PALMA DE MALLORCA

Sortides tots els dies (llevat els diumenges) de Barcelona i Palma, a les 24 hores per les modernes motonaus

CIUDAD DE BARCELONA i **CIUDAD DE PALMA**

Serveis regulars entre Tarragona, València, Alacant i Palma de Mallorca i entre Barcelona i Mahón

LINIA RÀPIDA REGULAR ENTRE ESPANYA i TERRITORS DE GUINEA ESPANYOLA (Fernando Poo)

Sortides el dia 15 de cada mes amb escales a València, Alacant, Cartagena, Cadiz, Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Rio de Oro, Monrovia, Santa Isabel, (Fernando Poo), Bata Kogo i Rio Benito, pels vapors

"TEIDE" i "LEGAZIPI"

LINIA RÀPIDA REGULAR ENTRE BARCELONA i VALENCIA

Sortides de Barcelona: dilluns i dijous, a les 20 hores. Sortides de València: dimecres i dissabtes a les 19 hores. Servei prestat per la motonau

"CIUDAD DE VALENCIA"

Primera: 32'50 pessetes; Segona: 21'50 pessetes; Tercera: 10'00 pessetes.

Servei ràpid setmanal Mediterrània-Canàries

Amb escales a tots els ports. Sortides tots els dimarts.

LINIA REGULAR ENTRE BARCELONA, ALACANT, ORAN, MELILLA, CEUTA, MALAGA i VICEVERSA

Sortides de Barcelona tots els diumenges a les 8 hores

Servei comercial entre la Península, Nord d'Àfrica i Canàries, amb escales a tots els ports de la Mediterrània

Sortides quinzenals

SERVEIS DIARIS ENTRE MALAGA i MELILLA

DELEGACIO DE LA COMPANIA A TOTS ELS PORTS

VIATGES BAIXAS

LA PRIMERA OFICINA TECNICA DE TURISME A CATALUNYA

Agència en totes les grans capitals del món.

Especialitzada en Forfaits, Viatges de nuvis, Organització d'excursions en autocars, Venda de passatges marítims i aeris, Visites de Catalunya i Mallorca a preus reduïts, etc.

Rambla del Centre, 33 (Pge. Bacardi) Teléf. 12492

Fàbrica d'Articles de Viatge

Joan Casanovas i Companyia

Especialitat en Caixes d'automòbils, Baguls, Maletes, Maletes - Armoris

Tallers, 26. - Teléf. 10623

Anuncieu a
MIRADOR

ANUNCIANTS...!

Una moderníssima organització completa en publicitat

Pel·lícules de dibuixos animats

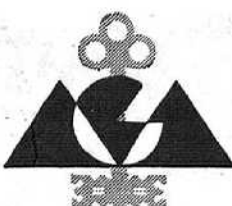
mudes i sonores - patent num. 121288 - aplicades al servei de la tècnica publicitària, us l'ofereix:

"AGENCIA GENERAL DE ANUNCIOS"

Vostres productes poden ésser propagats amb èxit segur per tota la **Regió Catalana i Illes Balears**

200 cinemes en ciutats i poblacions de categoria

BARCELONA: Fontanella, 10, 1.ª, 2.ª - Tel. 16606

Avinguda Menéndez Pelayo, 85, 1.ª: MADRID